

Agnieszka SMALEC¹

E-ROZWÓJ REGIONU JAKO WYMÓG WSPÓŁCZESNEJ GOSPODARKI

Doświadczenia europejskie pokazują, że inwestycje w ICT (rozwiązania informatyczne) oraz kompetencje cyfrowe obywateli stanowią istotny impuls dla wzrostu gospodarczego oraz rozwoju rynku pracy. Brak strategii rozwoju społeczeństwa informacyjnego lub jej stopniowa dezaktualizacja zasadniczo utrudniają realizację polityki e-rozwoju w oparciu o aktualną wiedzę. Bardzo ważny jest e-rozwód i właściwa komunikacja z odbiorcami. Niestety czasem deklaracje mijają się z rzeczywistością.

1. WPROWADZENIE

Zastosowanie technologii informatycznych w administracji publicznej stało się niezbędnym wymogiem rozwoju regionu. E-rozwód umożliwia komunikację na linii państwo–obywatele oraz państwo–przedsiębiorcy. Wprowadzenie *e-government* jest jednak związane ze zmianami organizacyjnymi i nowymi umiejętnościami w administracji publicznej, która dzięki nim staje się efektywniejsza i bardziej przyjazna użytkownikowi. Prowadzenie komunikacji z odbiorcami poprzez wykorzystanie nowych technologii, Internetu nabiera nowego wymiaru, wymaga nowego podejścia.

2. POTRZEBA ROZWOJU *E-GOVERNMENT*

Jednostki samorządu terytorialnego (JST), tak jak i inne organizacje publiczne, wchodzą w liczne interakcje z otoczeniem, środowiskiem, w którym funkcjonują. Związki te różnią się w zależności od tego, jaki wpływ poszczególne elementy środowiska wywierają na organizację². Samorządy bardzo często nie są jednak w stanie samodzielnie zapewnić powstania nowoczesnego systemu edukacji mieszkańców dla społeczeństwa informacyjnego, który jest niezbędnym warunkiem rozwoju nowoczesnej gospodarki. Można jednak zauważyć, iż od 2007 r. we wszystkich urzędach obecne są komputery, a ich liczba z roku na rok wzrasta. W 2008 r. średnia liczba komputerów w urzędach wszystkich typów wyniosła 79 (w 2007 r. urzędy posiadały średnio 67 komputerów). Wzrost liczby komputerów przełożył się również na wzrost liczby pracowników wykorzystujących w swej pracy komputer³.

O sukcesie e-rozwoju regionów Polski w dużym stopniu decydują systemowe działania Rządu RP na tym polu. Komisja Europejska podkreśla w swoich dokumentach, że istotny jest rozwój *e-government*, który polega przede wszystkim na zbliżaniu urzędów

¹ Dr Agnieszka Smalec, Katedra Marketingu Usług, Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług, Uniwersytet Szczeciński

² B. Koźuch, *Zarządzanie publiczne w teorii i praktyce polskich organizacji*, Placet, Warszawa 2004, s. 184.

³ *Stan informatyzacji urzędów administracji publicznej w Polsce w 2008 roku. Raport generalny z badań ilościowych dla Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji*, ARC Rynek i Opinia, Warszawa 2009, s. 9.

administracji do mieszkańców i przedsiębiorców. W UE pojęcie to jest antonimem biurokratycznego funkcjonowania administracji publicznej i opiera się na zintegrowanych działaniach zmierzających do stworzenia tańszej i skuteczniejszej administracji oraz do poprawy zarządzania państwem. E-rozwoj polega na wykorzystaniu nowoczesnych technologii informatycznych, które usprawniają proces akumulacji, przetwarzania i interpretowania informacji w celu poprawy działania oraz komunikowania się współczesnych jednostek samorządowych z otoczeniem⁴. Budowana w oparciu o wiedzę polityka władz samorządowych ma ogromne znaczenie dla rozwoju regionu i poprawy jego konkurencyjności. Jednym z celów nadrzędnych samorządu warto uczynić aktywizację mieszkańców, czyli społeczności lokalnej przez promowanie idei budowania społeczeństwa obywatelskiego⁵.

Coraz ściślejsza współpraca pomiędzy krajami Unii Europejskiej oraz postępujące procesy globalizacyjne sprawiają, że polskie jednostki samorządu terytorialnego muszą starać się osiągać i utrzymywać najlepsze światowe standardy, również w dziedzinie wykorzystania najnowszych technologii do budowania lepszej komunikacji ze swoimi odbiorcami. Można wyróżnić cztery podstawowe poziomy rozwoju e-urzędu w zależności od stopnia komunikacji urzędu z odbiorcami (głównie mieszkańcami) oraz rodzaju i złożoności prowadzonych usług⁶. Poziom pierwszy, typowo informacyjny, polega na udostępnianiu przez urzędy informacji na stronach internetowych. Poziom drugi, interakcyjny, występuje, gdy urząd udostępnia formularze w wersji elektronicznej. Trzeci poziom – podwójnej interakcji, czyli dwukierunkowy – pojawia się w sytuacji, gdy interesant wypełnia formularz na stronie urzędu, co wymaga autoryzacji danej osoby. Ostatni poziom dotyczy wszystkich czynności niezbędnych do załatwienia danej sprawy urzędowej drogą elektroniczną – od uzyskania informacji poprzez pobranie odpowiednich formularzy i ich wypełnienie, a następnie odesłanie drogą elektroniczną, po uiszczenie wymaganych opłat i otrzymanie oficjalnej decyzji, zaświadczenia lub innego dokumentu, o który stara się dana osoba.

Programy z zakresu społeczeństwa informacyjnego przyjęte przez Unię Europejską dla urzeczywistnienia e-rozwoju regionów zakładają:

- gruntowną zmianę polityki na rzecz wsparcia rozwoju wspólnej infrastruktury fizycznej i infrastruktury wiedzy,
- rewizję mechanizmów wspierania badań naukowych i programów innowacyjnych,
- podwyższenie przedsiębiorczości i innowacyjności,
- tworzenie sieci paneuropejskich i działających w oparciu o nie serwisów operacyjnych,
- podniesienie rangi edukacji i nadanie jej wyższej jakości,
- stworzenie agendy społecznej dla wyprzedzania zmian i zarządzania nimi⁷.

Jednym z warunków powodzenia zamierzeń europejskich jest spójne podejście do rozwoju społeczeństwa informacyjnego (społeczeństwa wiedzy), budowanego poprzez

⁴ A. Szewczuk, M. Ziolo, *Zarys ekonomiki sektora publicznego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2009, s. 370.

⁵ *Akademia samorządowego wizerunku*, red. D. Tworzydło, Infor, Warszawa 2005, s. 71.

⁶ *Online Availability on Public Services: How is Europe Progressing? Web Based Survey on Electronic Public Services Report of the 5th Measurement*, Capgemini for European Commission, Diegem 2005, s. 7.

⁷ *Proponowane kierunki rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce do 2020 r.*, Ministerstwo Nauki i Informatyzacji, Warszawa 2004, s. 4.

połączenie polityk badawczych, regulacyjnych i propagacyjnych, a także poprzez połączenie środków publicznych i prywatnych na rzecz inwestycji w technologie informacyjne i komunikacyjne.

JST są bardzo istotnym obszarem wykorzystania technologii teleinformatycznych, obszarem o dużym potencjale wzrostu. Informacje sektora publicznego mogą być wykorzystywane do tworzenia obywatelom i przedsiębiorstwom coraz szerszej oferty elektronicznych usług publicznych, odpowiadających oczekiwaniom użytkowników, podmiotów gospodarczych i innych organizacji zainteresowanych oszczędnością czasu oraz środków finansowych w kontaktach z urzędem. Elektroniczna komunikacja z urzędem ma również istotny walor edukacyjny poprzez przyzwyczajanie użytkownika do technik teleinformatycznych i operacji tego typu, podobnie jak się to stało w przypadku np. bankowości elektronicznej. Od jakości i zawartości merytorycznej przekazu zależy między innymi stopień społecznego zaangażowania w realizowanie zadań samorządu, czyli skuteczność wprowadzanych rozwiązań i akceptacja podejmowanych inicjatyw.

3. E-ROZWÓJ REGIONU: KORZYŚCI I PRZESZKODY

Celem e-administracji, rozumianej w świetle strategii lizbońskiej jako zastosowanie środków komunikacji elektronicznej i systemów teleinformatycznych w kontaktach obywateli i przedsiębiorców z administracją, jest⁸:

- ułatwienie kontaktów obywateli i przedsiębiorców z administracją oraz zmniejszenie kosztów społecznych tych kontaktów (m.in. straty czasu na dojazdy i kolejki),
- dostarczenie zainteresowanym wszystkich usług administracji publicznej, niezależnie od miejsca ich przebywania oraz możliwości osobistego kontaktu z administracją,
- realizacja konstytucyjnych i ustawowych obowiązków informowania obywateli oraz udostępniania im tanim kosztem i w przystępnej formie informacji publicznej,
- zwiększenie przejrzystości i jawności życia publicznego oraz pożytkowania pieniędzy podatników, przeciwdziałanie korupcji, usprawnienie działania i zwiększenie jakości pracy administracji publicznej.

Korzyści wynikające z wprowadzenia Internetu w JST jest bardzo wiele. Dzięki niemu możliwy jest szybszy przepływ informacji do obywatela i załatwienie urzędowych spraw drogą elektroniczną, co jest szczególnie ważne na przykład dla osób starszych czy niepełnosprawnych. Internet przyczynia się również do sprawniejszej wymiany informacji między urzędami. Ponad 90% samorządów i innych podmiotów lokalnych i regionalnych planuje w najbliższych latach realizację przedsięwzięć, które określa jako działania na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Deklarowany zakres tych projektów nie daje jednak gwarancji wykorzystania środków funduszy strukturalnych na inicjatywy innowacyjne i ukierunkowane na „skok cywilizacyjny” Polski i Polaków⁹. Technologie teleinformatyczne mogą odegrać kluczową rolę w kreowaniu rozwoju gospodarczego szczególnie w dobie kryzysu ekonomicznego, co pokazuje przykład Finlandii, która podczas spowolnienia gospodarczego w 2001 r. postanowiła zainwestować w sektor ICT.

⁸ T. Kulisiewicz, *Informatyzacja administracji jako instrument usprawnienia funkcjonowania państwa*, [w:] *Biała Księga 2005. Narodowa strategia lizbońska dla wzrostu i zatrudnienia*, Polskie Forum Strategii Lizbońskiej-IBnGR, Gdańsk-Warszawa 2005, s. 138.

⁹ *Lokalny wymiar rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce – uwarunkowania oraz plany i oczekiwania na lata 2009–2013*, Opinie i ekspertyzy Stowarzyszenia „Miasta w Internecie”, Tamów-Kraków 2009, s. 4.

Dzięki poniesionym inwestycjom wzrost PKB w Finlandii w 2004 r. osiągnął poziom 3,7%, w 2005 r. – 2,8%, w 2006 r. – 4,9%, a w 2007 r. – 4,2% (według Eurostatu). Dodatkowym pozytywnym efektem było umocnienie się branży ICT oraz rozwój społeczeństwa informacyjnego, o czym świadczy fakt, że Finlandia znajduje się w czołówce państw europejskich w dziedzinie wykorzystania ICT przez przedsiębiorstwa i obywateli¹⁰.

W tabeli 1 przedstawiono formy dostępu do usług dla obywateli na stronach www urzędów. W modelu społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej administracja publiczna odgrywa szczególną rolę. Jej zadaniem jest wspieranie funkcjonowania konkurencyjnego rynku wewnętrznego w połączeniu z zapewnianiem niezbędnego poziomu spójności ekonomicznej społeczeństw Unii. Rozwój technologii informacyjnych i komunikacyjnych ułatwia komunikację i wymianę poglądów. Naturalne jest zatem wykorzystanie nowoczesnych technologii do wymiany informacji pomiędzy obywatelami a ich przedstawicielami, jak również pomiędzy obywatelami a urzędnikami.

Tabela 1. Formy dostępu do poszczególnych usług dla obywateli na stronach internetowych urzędów w 2008 r. (w %)

Usługa	dostępna informacja	możliwość pobierania formularzy	obsługa formularzy elektronicznych	pełna obsługa procesu realizacji usługi	usługa nie była dostępna na stronach www urzędu
Dokumenty tożsamości	27,6	35,6	1,4	0,6	34,7
Zamówienia publiczne	32,0	25,1	0,5	0,3	42,1
Podatek od osób fizycznych	19,1	34,1	1,2	0,5	45,1
Rejestracja przedsiębiorstw	21,3	31,9	3,5	1,7	41,6
Zameldowanie, informacja o zmianie miejsca pobytu	24,8	26,3	1,8	1,0	46,0
Akty stanu cywilnego	24,2	22,6	2,1	0,7	50,5
Świadczenia społeczne	23,5	15,7	0,7	0,1	60,0
Podatek od osób prawnych	16,1	22,6	0,9	0,5	59,8
Pozwolenia na budowę	15,2	21,2	1,1	0,3	62,2
Zezwolenia i certyfikaty	15,9	14,3	0,7	0,3	68,7
Pośrednictwo pracy	18,2	3,2	0,1	0,1	78,3
Rejestracja pojazdów	6,6	9,6	0,4	0,2	83,1
Prezentacja danych statyst.	8,6	1,2	0,1	0,1	89,9
Obowiązkowe ubezpiecz. społ.	2,4	0,6	0,2	0,3	96,4
Biblioteki publiczne	8,7	0,9	0,2	0,2	89,9
Służba zdrowia	4,4	0,4	0,0	0,1	94,9
VAT	3,8	2,3	0,1	0,1	93,6
Policja	3,8	0,4	0,0	0,0	95,7
Rejestracja kandydatów na wyższe uczelnie	1,9	0,4	0,1	0,2	97,3
Deklaracje celne	1,8	0,6	0,0	0,0	97,5

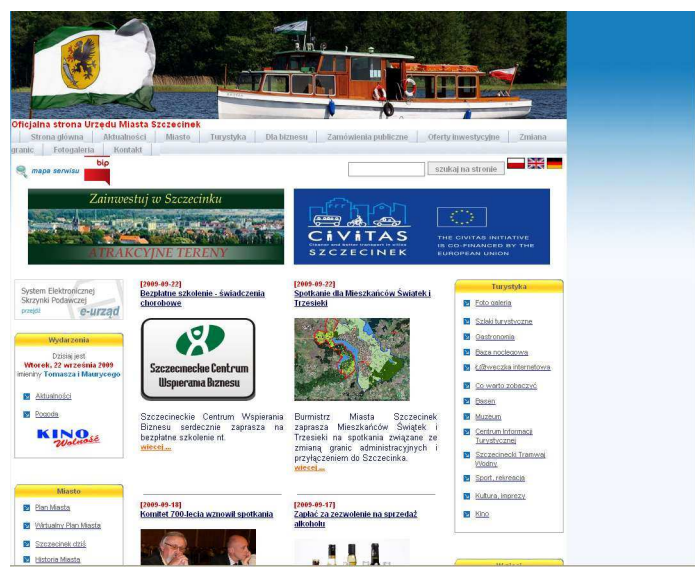
Źródło: *Stan informatyzacji urzędów administracji publicznej w Polsce w 2008 r.*, Raport generalny z badań ilościowych dla Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, ARC Rynek i Opinia, Warszawa 2009, s. 117.

Internet w JST nadal często stanowi dla urzędników raczej ułatwienie w pracy, a nie narzędzie do komunikacji z otoczeniem. Choć coraz więcej urzędów JST ma swoje strony

¹⁰ *Spółeczeństwo informacyjne w liczbach 2009*, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Departament Społeczeństwa Informacyjnego, Warszawa 2009, s. 6.

www, nie stanowią one „wrót urzędu”. Plany rozwoju infrastruktury informatycznej w urzędach samorządowych dotyczą najczęściej wprowadzenia elektronicznego obiegu dokumentów oraz upowszechniania obsługi odbiorców przez Internet. Sytuacji nie poprawiło obligatoryjne wdrożenie „Biuletynów Informacji Publicznej”, które niestety w wielu przypadkach zastąpiły serwisy www gmin, regionów. Konieczne wydaje się zestandaryzowanie informacji w BIP. Najlepszym rozwiązaniem byłaby taka forma ich przygotowania, aby możliwe było wyszukiwanie informacji dotyczących danego regionu za pomocą jednego zapytania internetowego. Internet jest zaś medium interaktywnym, które pozwala użytkownikowi na komunikację zwrotną z nieograniczoną liczbą osób¹¹.

Ważną formą komunikacji regionu są stałe, aktualizowane na bieżąco serwisy informacyjne zamieszczane w Internecie. Stanowią one kompendium informacji o mieście dla mieszkańców, turystów i potencjalnych inwestorów. Strona tytułowa jednej z witryn internetowych miasta przedstawiona jest na rysunku 1.

Rys. 1. Strona tytułowa witryny informacyjnej

Źródło: www.szczecinek.pl

Portale internetowe informują m.in. o działaniach promocyjnych w mieście i powiecie oraz organizowanych imprezach kulturalnych i rozrywkowych. Do zarejestrowanych użytkowników wysyłane są zapowiedzi nadchodzących wydarzeń w formie tzw. newsletterów. Systematycznie wzrasta liczba urzędów, które udostępniają własne strony internetowe w innych niż polska wersjach językowych.

W 2009 roku, podczas XIII Konferencji „Miasta w Internecie” wręczono Złote „@” – prestiżowe nagrody dla liderów rozwoju społeczeństwa informacyjnego wśród samorzą-

¹¹ *Komunikowanie się w marketingu*, red. H. Mruk, PWE, Warszawa 2004, s. 43.

dów lokalnych i regionalnych¹². W kategorii „Samorządowy lider projektów szerokopasmowego dostępu do Internetu” organizowanej pod patronatem Urzędu Komunikacji Elektronicznej Złotą „@” przyznano Starostwu Powiatowemu w Krakowie za realizację projektu „Budowa Podkrakowskiego Systemu Teleinformatycznego”. Doceniono przede wszystkim kompleksowość rozwiązania, jego zasięg i znaczenie dla społeczności lokalnej, poprawę dostępu do zasobów informacyjnych (interaktywna mapa terenów inwestycyjnych, system elektronicznego obiegu dokumentów, zarządzanie kryzysowe) oraz współpracę gmin przy realizacji projektu w trudnym terenie. W kategorii „Polski region – lider rozwoju społeczeństwa informacyjnego” laureatem został Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego. Jury doceniło duży zakres działań podejmowanych przez samorząd województwa w latach 2004–2007, dostrzegalny między innymi w realizacji 20 projektów społeczeństwa informacyjnego. Zaakcentowano projekty udostępniające mieszkańcom i przedsiębiorcom usługi administracyjne, jak również działania wspomagające rozwój regionalnego systemu badawczo-rozwojowego i innowacyjnego. Są to znaczące wyróżnienia, mające istotny wpływ na wizerunek danego regionu.

Problemem w polskich JST jest często brak zrozumienia, iż narzędzi Internetu, np. witryn internetowych czy poczty elektronicznej, nie można traktować jak sporadycznych działań, lecz należy podchodzić do nich w zaplanowany, zintegrowany, a przede wszystkim ciągły sposób. Barierą w rozwoju *e-government* jest również brak środków finansowych na rozwój elektronicznej administracji czy brak wspólnych standardów wymiany dokumentów. Możliwość korzystania przez obywatela z usług administracyjnych świadczonych drogą elektroniczną uzależniona jest również od istnienia odpowiedniej infrastruktury dostępu. Istotną kwestią jest także to, że jednostki samorządu terytorialnego nie angażują się w budowanie innego zasobu informacyjnego niż ten, który bezpośrednio wynika z ich obowiązków i zadań (witryna www urzędu, informacje o urzędzie).

Jak wskazują różnorodne analizy, prowadzone np. przez Pentor, IBnGN czy w ramach projektu „Miasta w Internecie”, przeszkodą jest też z jednej strony niski poziom edukacji obywateli w zakresie nowoczesnych technologii informacyjnych oraz ograniczony dostęp obywateli do Internetu, zaś z drugiej niski poziom przygotowania urzędników w zakresie nowoczesnych technologii informacyjnych. Badania Eurostatu wykazały, iż umiejętności cyfrowe upowszechnione są jedynie w generacji Polaków urodzonych po 1982 r., którzy rozpoczęli edukację w szkołach podstawowych po 1989 r., a zatem po rozpoczęciu przemian ustrojowych. Jest to „pokolenie Internetu”. Tylko 6% z nich to osoby pozbawione umiejętności cyfrowych. Dla porównania, braku kompetencji cyfrowych w tej grupie wiekowej nie notuje się w ogóle w takich krajach, jak Dania i Norwegia, zaś jednoprocentowy odsetek cechuje Szwecję i Niemcy. Na grupę wiekową 25–54 lata – stanowiącą podstawowe zasoby ludzkie polskiej gospodarki – składają się niemal w połowie analfabeci cyfrowi (44%) oraz po jednej piątej (22%) osób o niskich i średnich umiejętnościach w tym zakresie. Co dziesiąty (11%) Polak w tej grupie zdobył wysokie umiejętności cyfrowe. Ukazuje to ogromny dystans dzielący Polskę od Danii, Szwecji i Norwegii, gdzie mamy do czynienia z kilkuprocentowymi grupami analfabetów, a także

¹² *Złote@ 2009 rozdane*,

http://konferencja2009.mwi.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=20&Itemid=28.

od Niemiec (10%), Wielkiej Brytanii (17%), Austrii i Słowacji (21%) oraz Finlandii (23%)¹³.

Realizacja e-urzędu związana jest też z systemem identyfikacji obywateli i podmiotów gospodarczych, czyli niezbędne jest wejście w życie podpisu elektronicznego i integracji aplikacji. Proces ten w Polsce już się rozpoczął, czego dowodzi zastępowanie dowodów osobistych przez elektroniczne z chipem. Należy jednak podkreślić, iż funkcjonowanie administracji publicznej w Internecie jest jednym z zasadniczych elementów przyczyniających się do budowy społeczeństwa informacyjnego i rozwoju gospodarki elektronicznej.

4. ZAKOŃCZENIE

Utrudnieniem we właściwym wykorzystaniu Internetu do komunikacji JST z ich otoczeniem jest m.in. nieaktualizowanie stron, traktowanie tego medium jako swoistej mody, niepodawanie daty ostatniej aktualizacji serwisu i często brak różnych wersji językowych. Często trudno wyszukać na stronie niezbędne informacje czy dokumenty i formularze. Dzięki lepszej, szybszej komunikacji przy wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi zwiększa się m.in. aktywność społeczności lokalnych w inicjatywach samorządu terytorialnego. Z drugiej strony (ze względu na dwukierunkowy charakter komunikacji) odbiorcy przekazują jednostkom administracji samorządowej pewne sygnały, które są bezpośrednią odpowiedzią na emitowane przez nią informacje albo stanowią przesłankę do kreowania tych informacji przez władze samorządowe. E-rozwoj regionu jest zatem niezbędny w dzisiejszej rzeczywistości. Polska niestety na razie zajmuje jedno z ostatnich miejsc w wielu rankingach europejskich dotyczących rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego. Polskę stać jednak na zmiany; potrzeba tylko zmiany myślenia. Należy między innymi znaleźć skuteczne rozwiązanie w zakresie zarządzania gigantycznymi środkami dostępnymi na budowę infrastruktury internetowej, rozproszonymi w kilku niezależnych od siebie programach. Bardzo ważne jest również skorelowanie budowy systemów e-usług publicznych z potrzebami gospodarki i edukacji. Należy również zmotywować społeczeństwo do większej aktywności w tym zakresie oraz zapobiec problemom e-wykluczenia. Niezbędna jest zatem duża dbałość o zapewnienie umiejętności obsługi komputera po stronie odbiorców.

LITERATURA

- [1] *Akademia samorządowego wizerunku*, red. D. Tworzydło, Infor, Warszawa 2005
- [2] *Komunikowanie się w marketingu*, red. H. Mruk, PWE, Warszawa 2004
- [3] Kożuch, B., *Zarządzanie publiczne w teorii i praktyce polskich organizacji*, Placet, Warszawa 2004
- [4] Kulisiewicz, T., *Informatyzacja administracji jako instrument usprawnienia funkcjonowania państwa*, [w:] *Biała Księga 2005. Narodowa strategia lizbońska dla wzrostu i zatrudnienia*, Polskie Forum Strategii Lizbońskiej-IBnGR, Gdańsk-Warszawa 2005
- [5] *Lokalny wymiar rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce – uwarunkowania oraz plany i oczekiwania na lata 2009–2013*, Opinie i ekspertyzy Stowarzyszenia „Miasta w Internecie”, Tarnów-Kraków 2009

¹³ W Polsce konieczny jest przełom w sposobie inwestowania w rozwój bazujący na nowych technologiach, <http://konferencja2009.mwi.pl>.

- [6] *Online Availability on Public Services: How Is Europe Progressing?* Web Based Survey on Electronic Public Services Report of the 5th Measurement, Capgemini for European Commission, Diegem 2005
- [7] *Proponowane kierunki rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce do 2020 r.*, Ministerstwo Nauki i Informatyzacji, Warszawa 2004
- [8] *Spółeczeństwo informacyjne w liczbach 2009*, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Departament Społeczeństwa Informacyjnego, Warszawa 2009
- [9] *Stan informatyzacji urzędów administracji publicznej w Polsce w 2008 roku*, raport generalny z badań ilościowych dla Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, ARC Rynek i Opinia, Warszawa 2009
- [10] Szewczuk, A.; Ziolo, M., *Zarys ekonomiki sektora publicznego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2009
- [11] *W Polsce konieczny jest przełom w sposobie inwestowania w rozwój bazujący na nowych technologiach*, <http://konferencja2009.mwi.pl>
- [12] *Złote@ 2009 rozdane*, http://konferencja2009.mwi.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=20&Itemid=28

E-DEVELOPMENT OF A REGION AS A REQUIREMENT OF MODERN ECONOMY

The European experience shows that investment in ICT and digital competences of citizens are an important stimulant for economic growth and development of labor market. The lack of development strategy of information society or its obsolescence are a major difficulty in realization of e-policies basing on up-to-date knowledge. The importance of e-development and proper communication is significant. Unfortunately sometimes declarations are not backed with actions.